

Stanowisko
sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie

Po 6-ciu latach ingerencji władzy wykonawczej i ustawodawczej w ustrój sądów widoczne jest nie tylko realne zagrożenie konstytucyjnie gwarantowanych: odrębności władzy sądowniczej, niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Skutkiem pozbawionych podstaw konstytucyjnych działań jest także, w coraz większym stopniu, zagrożenie stabilności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej oraz zagrożenie wypełniania przez sądy funkcji w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Efekty wdrażanych tzw. reform sprowadzają się m.in. do:

- istnienia Trybunału Konstytucyjnego jako organu dysfunkcyjnego, pozbawionego jakiegokolwiek autorytetu, w sprawach tego wymagających całkowicie podległego woli większości politycznej;
- częściowego paraliżu prac Sądu Najwyższego;
- stworzenia niekonstytucyjnego systemu dyscyplinarnej odpowiedzialności sędziów i powołania organu dyscyplinarnego niespełniającego wymogów stawianych sądom;
- całkowitego podporządkowania osób zarządzających sądami powszechnymi władzy politycznej - Ministrowi Sprawiedliwości;
- zagrożenia realizacji konstytucyjnie gwarantowanego prawa do sądu poprzez: powoływanie sędziów w wadliwej, naruszającej standardy konstytucyjne procedurze; działania i zaniechania, skutkiem których jest wydłużenie postępowań sądowych; dokonywanie zmian ustawodawczych ograniczających lub wyłączających jawność rozpraw i obniżających standard rzetelnego procesu;
- powstania chaosu organizacyjnego w sądach powszechnych.

Za ten stan rzeczy, za degradację pracy sądów i za stworzenie zagrożenia, że jedna z kluczowych funkcji Państwa – sprawowanie wymiaru sprawiedliwości – nie będzie mogła być efektywnie wykonywana, odpowiedzialność ponoszą wyłącznie politycy. W sytuacji intencjonalnej dekonstrukcji systemu konstytucyjnego obarczanie sędziów odpowiedzialnością za powstałe skutki jest nadużyciem.

Nie powinno budzić wątpliwości, że podejmowane przez władze polityczne działania, wspierane przez wąską grupę sędziów – beneficjentów tzw. dobrej zmiany, miały służyć wyłącznie podporządkowaniu sądów woli rządzących i uzyskaniu wpływu polityków na treść wydawanych orzeczeń. Te cele w sądach powszechnych nie zostały zrealizowane. Istotą

służby sędziowskiej jest bowiem podporządkowanie się wyłącznie prawu. Stąd obowiązkiem każdego sędziego jest obrona porządku konstytucyjnego, w tym obrona niezależności sądów i własnej niezawisłości. To właśnie postawy sędziów, wierność składanej przysiędze i wykonywanie codziennej pracy w poszanowaniu podstawowych zasad – pomimo ciągłego pogarszania się warunków sprawowania wymiaru sprawiedliwości, kierowanych przeciwko sędziom akcjom propagandowym oraz szykanowaniu wybranych sędziów i zastraszaniu środowiska sędziowskiego – spowodowały, że politykom nie udało się zwasalizować sądów.

Dlatego właśnie na szacunek zasługują sędziowie, którzy pomimo kierowania przeciwko nim szykan i represji publicznie bronią porządku konstytucyjnego. Wystarczy wspomnieć, że sędzią naszego okręgu jest sędzia będący symbolem wierności zasadom – Waldemar Żurek. Jednocześnie wyrażamy głęboki szacunek dla ogromnej rzeszy sędziów, nieznanych szerzej opinii publicznej, którzy codzienną pracą potwierdzają, że chcą służyć obywatelom i prawu. To ich postawa stanowiła i stanowi skuteczną tamę dla upolitycznienia sądów powszechnych. Z dumą należy stwierdzić, że tylko niewielka część środowiska sędziowskiego podjęła współpracę z politykami w dziele niszczenia wymiaru sprawiedliwości, zaprzeczając powołaniu sędziowskiemu.

Powstała sytuacja stawia sędziów przed często nierozwiązywalnymi dylematami. Koniecznością wypełniania służby sędziowskiej jest przeciwstawienie się bezprawnym aktom legislacyjnym. Jednocześnie obowiązkiem każdego sędziego jest wykonywanie – w maksymalnie możliwym stopniu – zadań z zakresu sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Stąd zadaniem sędziego jest z jednej strony dbałość o zachowanie konstytucyjnych wymogów stawianych sądom, z drugiej - zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa prawnego i przyznanie im ochrony prawnej. Zdarza się, że jednoczesne urzeczywistnienie tych wartości - w obecnym stanie destrukcji systemu prawa - nie jest możliwe. Może dochodzić do sytuacji, gdy dbałość o zachowanie prawa strony do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (właściwie obsadzony), a to dla oczywistego uniknięcia ryzyka podważenia orzeczenia wydanego przez taki sąd, będzie rodzić w konkretnym stanie faktycznym ryzyko powstania dla stron postępowania niekorzystnych skutków. Względem na zagwarantowanie obywatelom bezpieczeństwa prawnego może więc przejawiać się zarówno w działaniach weryfikujących orzeczenia wydane przez sędziów powołanych w wadliwej procedurze, jak i pomijaniu tej weryfikacji, o ile jej skutkiem miałyby być powstanie dla stron nieodwracalnych szkód. Dostrzegamy, że na końcu tej drogi może być zaprzestanie wypełniania przez sądy ich podstawowej funkcji.

Każdy z sędziów, kierując się swoją wiedzą i wskazaniem sumienia, musi rozstrzygnąć te dylematy w konkretnej sprawie. Przyjmujemy, że - w ramach swej niezawisłości i ochrony zasad konstytucyjnych, tak dla zapewnienia niezależności władzy sądowniczej, jak i zagwarantowania możliwości sprawowania wymiaru sprawiedliwości – każde działanie w ramach wypełniania władzy sędziowskiej jest usprawiedliwione.

Fakt ukształtowania obecnie działającej Krajowej Rady Sądownictwa, w jej części sędziowskiej, z naruszeniem reguł konstytucyjnych, skutkiem czego jest podporządkowanie tego organu władzy politycznej, nie budzi wątpliwości. Podobnie oczywisty jest fakt, że system powoływania sędziów z rekomendacji takiego organu jest wadliwy. Oczywiście w tym zakresie wnioski wynikają tak z orzecznictwa sądów polskich jak i trybunałów europejskich – ostatnio: lipcowych wyroków TSUE i ETPCz. Konsekwencją tego stanu rzeczy są wątpliwości co do ważności orzeczeń wydanych przez sądy, w składach których zasiadali sędziowie z nominacji wadliwie ukształtowanego organu.

Podjmując próbę rozwiązania powstałego problemu, w pełni podzielamy konkluzje wynikające z poglądu prawnego, wyrażonego w uchwale 3-ch izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r.

Jednocześnie rozumiemy działania sędziów, którzy – dla zapewnienia bezpieczeństwa prawnego – odmawiają orzekania z osobami nominowanymi na skutek wadliwej procedury. W ostatnim czasie stosowne oświadczenia tej treści złożyło 12 sędziów Sądu Okręgowego w Krakowie. Pani Dagmara Pawełczyk-Woicka, sprawująca funkcję Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, podjęła w stosunku do w/w sędziów oczywiście bezprawne działania – wzywając ich do złożenia oświadczenia, czy zrzekają się stanowiska sędziowskiego, jednocześnie zapowiadając zainicjowanie wobec nich postępowania dyscyplinarnego.

Pragniemy przypomnieć, że:

- złożone przez sędziów oświadczenia mają na celu minimalizowanie strat powstałych na skutek bezprawnych działań władz politycznych;
- sędziowie, kierując się swoją wiedzą i wskazaniem sumienia, byli uprawnieni do złożenia przedmiotowych oświadczeń;
- podstawowym obowiązkiem prezesa sądu jest zapewnienie wypełniania przez sąd, którym kierują, funkcji w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości; stąd ochrona systemu prawnego wymaga od osób zarządzających sądami podjęcia wszelkich działań zapewniających sprawne rozpoznanie spraw; w rezultacie -

obowiązkiem prezesa sądu jest podjęcie działań organizacyjnych umożliwiających w/w sędziom orzekanie, bez narażania ich na konieczność podejmowania decyzji orzeczniczych tamujących rozpoznanie spraw;

- kierowanie wobec w/w sędziów gróźb podjęcia działań represyjnych jest bezprawne, w szczególności w sytuacji stwierdzenia przez TSUE, iż art. 107 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, dopuszczający kierowanie przeciwko sędziom sankcji dyscyplinarnej za działalność orzeczniczą narusza prawo europejskie;
- szykany i represje kierowane wobec sędziów są bezskuteczne; nie zmuszą sędziów do podporządkowania się bezprawiu, a jednocześnie nie rozwiążą rzeczywiście istniejących problemów zagrażających sprawowaniu przez sądy wymiaru sprawiedliwości;
- nadinterpretowanie oświadczeń sędziów jako oświadczeń o zrzeczeniu się urzędu sędziego, uchybia godności funkcji Prezesa Sądu.

Udzielamy wsparcia naszym Koleżankom i Kolegom z Sądu Okręgowego w Krakowie.

Paweł Rygiel
Marek Boniecki
Sławomir Jamróg
Józef Wąsik
Agata Pyjas-Luty
Grażyna Wiśniewska
Monika Kowalska
Anna Kowacz-Braun
Regina Kurek
Krzysztof Marcinkowski
Andrzej Solarz
Marek Długosz
Jan Kremer
Paweł Czepiel
Barbara Baran
Krystian Serzysko
Lucyna Juszczyk
Jacek Polański
Barbara Nita-Światłowska
Barbara Polańska-Seremet